

Suvestinė redakcija nuo 2017-02-08 iki 2022-06-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [166-6077](#), i. k. 1042250ISAK000V-772

Nauja redakcija nuo 2017-02-08:

Nr. [V-112](#), 2017-02-06, paskelbta TAR 2017-02-07, i. k. 2017-02217

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL PER MAISTĄ PLINTANČIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROTRŪKIŲ, KILUSIŲ DĖL
MAISTO TVARKYMO SUBJEKTŲ VEIKLOS, EPIDEMIOLOGINĖS DIAGNOSTIKOS
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2004 m. lapkričio 9 d. Nr. V-772
Vilnius

1. T v i r t i n u Per maistą plintančių užkrečiamųjų ligų protrūkių, kilusių dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos, epidemiologinės diagnostikos tvarkos aprašą (pridedama).
2. P a v e d u šio įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

SUDERINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos

2004 m. spalio 28 d. raštu Nr. B6-(1.8)-1919

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2004 m. lapkričio 9 d.
įsakymu Nr. V-772
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2017 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-112
redakcija)

PER MAISTĄ PLINTANČIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROTRŪKIŲ, KILUSIŲ DĖL MAISTO TVARKYMO SUBJEKTŲ VEIKLOS, EPIDEMIOLOGINĖS DIAGNOSTIKOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Per maistą plintančių užkrečiamųjų ligų protrūkių, kilusių dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos, epidemiologinės diagnostikos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro (toliau – ULAC), Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – NVSPL), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT), Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto (toliau – NMVRVI) bei Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnybos (toliau – Karo medicinos tarnyba) veiksmus atliekant per maistą plintančių užkrečiamųjų ligų protrūkių, kilusių dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos (toliau – protrūkis), epidemiologinę diagnostiką.

2. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos maisto įstatyme.

3. NVSC ir Karo medicinos tarnyba, gavę informaciją apie protrūkį arba įtarę ar nustatę protrūkį, nedelsdami pradeda protrūkio epidemiologinę diagnostiką, siekdami išsiaiškinti protrūkio priežastį, nustatyti ir patvirtinti protrūkį sukėlusį rizikos veiksnį ir išvengti susirgimų užkrečiamosiomis ligomis plitimo. Protrūkio priežastims patvirtinti naudojami aprašomieji, laboratoriniai ir, jei įmanoma, analitiniai epidemiologiniai tyrimo metodai.

4. NVSC, Karo medicinos tarnyba, VMVT ir NMVRVI keičiasi informacija Apraše nustatyta tvarka ir terminais.

5. Atlikdami protrūkio epidemiologinę diagnostiką NVSC ir Karo medicinos tarnyba gali vadovautis Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centro ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Žarnyno infekcinių ligų protrūkių epidemiologinis tyrimas“ (toliau – Metodinės rekomendacijos), kurios yra skelbiamos adresu www.ulac.lt/tekstai/rekomendacijos/zarnyno_tyrimas.pdf.

II SKYRIUS PROTRŪKIŲ EPIDEMIOLOGINĖ DIAGNOSTIKA

6. NVSC:

6.1. ne vėliau kaip per 2 valandas žodžiu (telefonu) ir ne vėliau kaip per 12 valandų raštu (faksu ar el. paštu) nuo protrūkio įtarimo arba nustatymo momento apie tai informuoja VMVT, nurodydamas pirminę turimą informaciją apie nustatytą ar įtariamą užkrečiamąją ligą, maisto tvarkymo subjektą, dėl kurio veiklos (nesaugiai pagaminto maisto) užsikrėtė ar galėjo užsikrėsti žmonės, ligonių, asmenų, įtariamų, kad serga, skaičių, įtariamą užkrečiamosios ligos plitimo

priežastį ar įtariamą maistą (maisto produktą (-us), patiekalą (-us) ir kt.), per kurį galėjo išplisti užkrečiamoji liga;

6.2. gautus iš visuomenės (ligonių, vartotojų, žiniasklaidos ir kt.) bet kokius ne anoniminius pranešimus (telefonu, elektroniniu paštu) apie du ir daugiau galimų užsikrėtimo per maistą užkrečiamąją ligą atvejų, susijusių su vienu maisto tvarkymo subjektu, nedelsiant užregistruoja NVSC direktoriaus patvirtintos formos žurnale, surenka papildomą informaciją apie ligonių skaičių, jų kreipimąsi į asmens sveikatos priežiūros įstaigas ir ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo pranešimo gavimo dienos apie tai informuoja VMVT;

6.3. išanalizuoja maisto tvarkymo subjekte esančius dokumentus, siekdamas įvertinti užkrečiamosios ligos plitimo priežastį ar įtariamą maistą (maisto produktą (-us), patiekalą (-us) ir kt.), per kurį galėjo išplisti užkrečiamoji liga, patikrina maisto tvarkymo subjekto asmenų, kurie tvarko maistą, asmens medicininių knygelių (sveikatos pasų) įrašus, jų periodiškumą ir sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo pažymėjimus;

6.4. atlieka protrūkio epidemiologinę diagnostiką, išskyrus Aprašo 7.2 papunktyje nurodytą atvejį, ir taiko protrūkio kontrolės priemones Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. spalio 7 d. įsakymo Nr. V-1159 „Dėl Užkrečiamosios ligos židinio ir protrūkio epidemiologinės diagnostikos ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

6.5. pagal epidemiologinę situaciją organizuoja protrūkio epidemiologinės diagnostikos eigos bei kontrolės priemonių aptarimus ir tolesnius veiksmus su VMVT;

6.6. protrūkių, kilusių policijos areštiniuose ir Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžiose laisvės atėmimo vietų įstaigose, atvejais Aprašo 6.1 papunktyje nustatytais terminais apie tai informuoja atitinkamai Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Medicinos centrą ar Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Sveikatos priežiūros skyrių, VMVT;

6.7. organizuoja užkrečiamųjų ligų sukėlėjų, išskirtų iš ligonių, asmenų, turėjusių sąlytį, asmenų, įtariamų, kad serga, maistą tvarkančių asmenų, kultūrų pristatymą į NVSPL užkrečiamųjų ligų sukėlėjams identifikuoti ir tipuoti (genotipuoti), viso genomo sekos tyrimams atlikti.

7. Karo medicinos tarnyba:

7.1. įtarusi ar nustačiusi protrūkį Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai pavaldžiuose kariniuose vienetuose, ne vėliau kaip per 2 valandas žodžiu (telefonu) ir ne vėliau kaip per 12 valandų raštu (faksu ar el. paštu) nuo protrūkio įtarimo ar nustatymo momento apie tai informuoja NVSC ir VMVT;

7.2. atlieka protrūkio Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai pavaldžiuose kariniuose vienetuose epidemiologinę diagnostiką. Karo medicinos tarnybos prašymu atliekant protrūkio epidemiologinę diagnostiką dalyvauja NVSC ir VMVT.

8. ULAC:

8.1. pagal kompetenciją metodiškai vadovauja NVSC ir Karo medicinos tarnybos veiksmams atliekant protrūkių epidemiologinę diagnostiką;

8.2. NVSC prašymu arba atsižvelgdamas į epidemiologinę situaciją teikia jam praktinę pagalbą organizuojant ir įgyvendinant protrūkio kontrolės priemones.

9. NVSPL:

9.1. užtikrina protrūkiuose paimtų ėminių ar užkrečiamųjų ligų sukėlėjų kultūrų užkrečiamųjų ligų sukėlėjams identifikuoti ir tipuoti (genotipuoti) ištyrimą, viso genomo sekos tyrimus;

9.2. per 24 valandas po tyrimo atlikimo raštu informuoja atitinkamai NVSC ar Karo medicinos tarnybą apie protrūkio atveju atliktų tyrimų metu išskirtų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų kultūrų tipavimo (genotipavimo) rezultatus.

10. VMVT:

10.1. ne vėliau kaip per 24 valandas nuo informacijos apie protrūkį gavimo iš NVSC ar Karo medicinos tarnybos momento raštu (faksu, el. paštu) informuoja atitinkamai NVSC ar Karo medicinos tarnybą apie atlikto atitinkamo maisto tvarkymo subjekto preliminarinius patikrinimo rezultatus bei nustatytus teisės aktų, skirtų užkrečiamųjų ligų prevencijai, pažeidimus, galėjusius sukelti riziką užsikrėsti per maistą užkrečiamąją ligą bei užkrečiamųjų ligų sukėlėjų išplitimą jame;

10.2. atlikusi maisto tvarkymo subjekto higienos būklės įvertinimą, pritaikiusi rinkos ribojimo priemones ar priėmusi kitus sprendimus, apie gautus rezultatus ir priimtus sprendimus ne vėliau kaip per 2 valandas žodžiu (telefonu) ir ne vėliau kaip per 24 valandas raštu (el. paštu, faksu) nuo rezultatų gavimo ir (ar) sprendimų priėmimo praneša informaciją apie protrūkį pateikusiam atitinkamai NVSC ar Karo medicinos tarnybai;

10.3. gavusi iš visuomenės (ligonių, žiniasklaidos ir kt.) bet kokius ne anoniminius pranešimus (telefonu, el. paštu, raštu) apie du ir daugiau galimų užsikrėtimo per maistą užkrečiamąją ligą atvejų, susijusių su vienu maisto tvarkymo subjektu, per 2 valandas žodžiu (telefonu) ir ne vėliau kaip per 12 valandų raštu (el. paštu, faksu) nuo pranešimo gavimo apie tai papildomai informuoja atitinkamai NVSC ar Karo medicinos tarnybą.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. NVSPL, VMVT ir NMVRVI nedelsiant keičiasi informacija apie protrūkių metu nustatytų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų, nustatytų žmonėms ir išskirtų iš maisto ar aplinkos, tipus (genotipus), juos sulygina, bendradarbiaudami su NVSC, pagal sukėlėjų tipavimo (genotipavimo), viso genomo sekos tyrimų rezultatus aiškinasi sukėlėjo plitimo grandinę.

12. Protrūkio epidemiologinę diagnostiką atlikę NVSC ir Karo medicinos tarnyba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo protrūkio pabaigos parengia pagal Metodinių rekomendacijų 38 punkto nuostatas protrūkio aprašymą (epidemiologinę išvadą), kuriame nurodo motyvuotas išvadas dėl protrūkio priežasčių, pagrįstas turimais aprašomaisiais, laboratoriniais ir (ar) analitiniais epidemiologiniais tyrimo metodais gautų maisto, aplinkos bei ligonių, asmenų, turėjusių sąlytį, asmenų, įtariamų, kad serga, tyrimo rezultatais, ir pateikia jį ULAC ir VMVT.

13. ULAC, NVSC ir Karo medicinos tarnyba pagal kompetenciją teikia informaciją žiniasklaidai apie įtariamą protrūkį, protrūkio epidemiologinės diagnostikos ir laboratorinių tyrimų rezultatus, plintančios užkrečiamosios ligos profilaktiką. VMVT teikia informaciją žiniasklaidai apie maisto tvarkymo subjektuose nustatytus pažeidimus, rinkos ribojimo ir kitas poveikio priemones.

14. Pagal epidemiologinę situaciją ULAC inicijuoja protrūkių priežasčių aptarimą su VMVT, NVSC ir Karo medicinos tarnyba.

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-112](#), 2017-02-06, paskelbta TAR 2017-02-07, i. k. 2017-02217

Priedas. *Neteko galios nuo 2017-02-08*

Priedo naikinimas:

Nr. [V-112](#), 2017-02-06, paskelbta TAR 2017-02-07, i. k. 2017-02217

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-112](#), 2017-02-06, paskelbta TAR 2017-02-07, i. k. 2017-02217

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymo Nr. V- 772 „Dėl maisto tvarkymo įmonėse (skyriuose) kilusių per maistą plintančių užkrečiamųjų ligų protrūkių tyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo